

**Vlaamse
overheid**

Achtergrond en valorisatie van 20 jaar SCV-survey

Ann Carton, Luk Bral en Jan Pickery

Studiedag '20 jaar peilen in Vlaanderen'

Leuven, 31 januari 2017

Inhoud

- ➔ Omgevingscontext ontstaan SCV-survey
- ➔ Van APS-survey naar SCV-survey
 - ⊕ Wetenschappelijke begeleiding
 - ⊕ Inhoudelijke accentverschuivingen
 - ⊕ 20 jaar dezelfde vragen stellen, maar toch niet helemaal
 - ⊕ Methodologische veranderingen
 - ⊕ Organisatorische inbedding
- ➔ Valorisatie van de resultaten

Omgevingscontext ontstaan SCV-survey

- ➔ Jaren 1960 Bob Dylan 'The times they are a-changin'
- ➔ Opkomst 'social indicators movement' in de Verenigde Staten
- ➔ Jaren 1970-1980
 - ⊕ Nationale surveyonderzoeken o.a.
 - ↳ VS 1972 - General Social Survey
 - ↳ NI 1975 - Culturele veranderingen in Nederland
 - ↳ Duitsland 1980 – Allgemeine Bevölkerungsumfrage der Sozialwissenschaften
 - ↳ GB 1983 – British social attitudes survey
 - ⊕ Internationale surveyonderzoeken
 - ↳ Europese Commissie 1973 – Eurobarometer
 - ↳ 1981 – European Values Study en de World Values Survey
 - ↳ 1984 – International Social Survey Programme
 - ↳ 2002 – European Social Survey

Omgevingscontext ontstaan SCV-survey

- ⊕ Grootschalige, terugkerende surveyonderzoeken naar sociaal-culturele veranderingen met als enige focus België/Vlaanderen ontbreken
- ⊕ Window of opportunity -> opeenvolgende staatshervormingen, begin 1983 uitbouw ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
 - ⊕ 1991 Algemene Planningsdienst
 - ↳ Samen met alle diensten VO en voor alle Vlaamse bevoegdheden -> opstellen reeks indicatoren die *'zowel een beeld geven van de veranderingen in de externe omgeving waarin de Vlaamse overheid werkt als van de middelen die de overheid inzet op de onderscheiden domeinen waarop ze actief is, de diensten die ze levert aan de gemeenschap en waar mogelijk de effecten die bekomen worden'*
 - ↳ September 1993 1ste editie Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND)

Omgevingscontext ontstaan SCV-survey

- ⊙ Beginjaren 1990 vaststelling ontbrekende tijdreeksen
 - ⊕ Sociaal-culturele waarden
 - ⊕ Participatie in en betrokkenheid bij de samenleving
- ⊙ Gemengde stuurgroep medewerkers van APS (opvolger APD) en professoren verschillende Vlaamse universiteiten
- ⊙ 1995 onderzoeksoopdracht toenmalige KU Brussel
 - ⊕ Ontwikkeling meetinstrument om op een trendmatige wijze de veranderingen in bepaalde sociaal-culturele waarden, attitudes en gedragingen te registreren
 - ⊕ Face-to-face-interview van ongeveer één uur
 - ⊕ Vragen moesten aansluiten bij zowel de persoonlijke levenssfeer als het maatschappelijke leven van de bevolking

Omgevingscontext ontstaan SCV-survey

- ➔ Voorjaar 1996 eerste veldwerk door een extern onderzoeksbureau
- ➔ 100-tal vragen opgedeeld naar 7 rubrieken
 - ⊕ Achtergrondkenmerken
 - ⊕ Leefmilieu
 - ⊕ Tijdsbesteding en vrije tijd
 - ⊕ Toekomstverwachtingen
 - ⊕ Mediagebruik
 - ⊕ Duale maatschappij / sociale uitsluiting
 - ⊕ Algemene waarden
- ➔ Eerste beschrijvende resultaten in VRIND-editie van 1996
- ➔ De APS-survey was een feit

Van APS-survey naar SCV-survey

➔ Wetenschappelijke begeleiding

⊕ Deskundigen inzake surveyonderzoek uit verschillende Vlaamse universiteiten

⊕ Rol

↳ Waken over kwaliteitscriteria bestek aanbesteding veldwerk, jury toewijzing opdracht

↳ Selectie onderzoeksonderwerpen, opstellen delen vragenlijst

↳ Studiedagen met insteek opmaak programma, analyses op data en voorstelling resultaten tweejaarlijks colloquium (1998-2009)

⊕ Programma beleidsgericht onderzoek – inhoudelijke focus

↳ VUB grootschalig tijdsbudgetonderzoek, bevraging gekoppeld aan APS-survey 1999

↳ UGent meetinstrument om sociale integratie te bevragen

↳ KU Brussel theoretisch kader longitudinale analyse culturele waarden bij Vlamingen, i.c. ethnocentrisme, sociaal kapitaal en sociaal-economische onzekerheid met eerste empirische toetsing

↳ VUB aard en oorzaken van de wantrouwige samenleving

↳ Neerslag onderzoeksbevindingen Vlaanderen Gepeild 2001

Van APS-survey naar SCV-survey

➔ Wetenschappelijke begeleiding

⊕ Programma beleidsgericht onderzoek – methodologische focus

- ↳ KU Leuven kwaliteitsbewaking en -verbetering bij de opmaak van een survey en de uitvoering van het veldwerk
- ↳ Toepassing op APS-survey inclusief toegankelijk maken van de databestanden

⊕ Vanaf jaren 2000 wijziging scope

- ↳ Duidelijker positioneren van APS-survey als instrument voor de algemene omgevingsanalyse van het Vlaamse overheidsbeleid
- ↳ Bevragen van thema's met een vaste frequentie
- ↳ Opbouw methodologische kennis inzake surveyonderzoek en analysecapaciteit binnen de administratie na beëindiging PBO-projecten
- ↳ 'BBB' APS wordt Studiedienst van de Vlaamse Regering (1 april 2006)

⊕ Gevolgen

- ↳ Methodologisch begeleidingscomité
- ↳ Ad hoc thematische werkgroepen

Van APS-survey naar SCV-survey

➔ Inhoudelijke accentverschuivingen

⊕ Periode 1996-2000

- ↳ Multicliëntstelsel jaarlijks vast en een variabel gedeelte

⊕ Periode vanaf 2001

- ↳ Driedelige structuur met een jaarlijks vast en variabel gedeelte en vragen die twee- tot driejaarlijks aan bod komen
- ↳ Jaarlijks vast gedeelte: sociaal-demografische variabelen en selectie verklarende attitude- en gedragsvariabelen over houdingen t.o.v. arbeid, vrije tijd en sociale integratie
- ↳ Periodieke attitude- en gedragsvariabelen: algemeen welbevinden, politieke en maatschappelijke betrokkenheid, vertrouwen in instellingen
- ↳ Jaarlijks variabel ad-hoc gedeelte: focus draagvlak en houdingen en gedragingen t.o.v. actuele beleidsthema's

Van APS-survey naar SCV-survey

➔ Inhoudelijke accentverschuivingen

⊕ Terugblik

- ↳ Na survey van 2004 afbouw betrokkenheid interkabinettenwerkgroep bepaling variabele thema's, wel behoud ad-hoc expertenwerkgroepen
- ↳ Te strakke keuze voor drieledige structuur niet altijd houdbaar en wenselijk
- ↳ 2002 opportuniteit deelname aan ISSP via drop-off
- ↳ SCV-survey te gegeerd?

⊕ Waakzaamheid

- ↳ Nieuwe modules toetsen op beleidsrelevantie
- ↳ Wetenschappelijke verantwoording nieuwe modules en vragen

Van APS-survey naar SCV-survey

- ⊛ 20 jaar dezelfde vragen stellen, maar toch niet helemaal ...
 - ⊕ Longitudinale vergelijkingen? Gebruik dezelfde vraagformulering en antwoordmogelijkheden, let op de vraagvolgorde
 - ⊕ Aantal technologische en maatschappelijke evoluties weerspiegeld in de vragenlijst
 - ↳ Media en ICT
 - ↳ Opleidingsniveau
 - ↳ Wettelijke en feitelijke leefsituatie
 - ↳ Peilen naar houdingen en contacten met holebi's, houding t.o.v. transgenders
 - ↳ Peilen naar houdingen t.o.v. migranten

Van APS-survey naar SCV-survey

➔ Methodologische veranderingen

⊕ Onderzoekspopulatie

↳ 1996-1999: 16-75 jaar

↳ 2000-2008: 18-85 jaar

↳ 2009-heden: 18 jaar en ouder; Belgen en niet-Belgen, privéhuishoudens

⊕ Steekproefplan

↳ 1996-2003: met substitutie

↳ 2004- heden: oversampling i.f.v. differentiële regio non-respons (postcode)

⊕ Aanpassing methode berekening gewichten

⊕ PAPI -> CAPI vanaf 2003

⊕ Vanaf 2000 strakkere methodologische en wetenschappelijke ondersteuning

Van APS-survey naar SCV-survey

➔ Methodologische veranderingen

⊕ Baken van stabiliteit

- ↪ Streefdoel 1.500 gevalideerde interviews
- ↪ Gebruik Rijksregister
- ↪ Interviews bij respondenten thuis door getrainde interviewers via extern marktonderzoeksbureau
- ↪ Vanaf 2000 contactformulier – nut o.a. zie bijdrage over surveyklimaat in Vlaanderen

➔ Organisatorische inbedding

⊕ 1996-1999

⊕ 2000-2001

⊕ > 2002

Valorisatie van de resultaten

- ➔ Eerste vooral beschrijvende resultaten in VRIND
 - ⊕ Schets sociaal-culturele ontwikkelingen bij de bevolking
 - ⊕ Input voor opmaak omgevingsindicatoren voor diverse beleidsdomeinen
- ➔ Meer diepgaande verklarende analyses
 - ⊕ Vlaanderen Gepeild 2-jaarlijks, laatste editie 2009
 - ⊕ Stativaria
 - ⊕ SVR-studies, SVR-rapporten, SVR-webartikels
 - ⊕ SVR-st@ts

Valorisatie van de resultaten

- ➔ Gebruik door andere VO-entiteiten o.a.
 - ⊕ Opvolging Vlaamse regeerakkoord
 - ⊕ Milieujaarprogramma
 - ⊕ Natuurindicatoren dept. LNE
- ➔ Data gratis ter beschikking van derden
 - ⊕ Onderzoeksopdrachten van de Vlaamse overheid
 - ⊕ Onderzoeksprojecten faculteiten universiteiten
 - ⊕ (Doctoraats)studenten
 - ⊕ Reëel werkmateriaal binnen werk- en hoorcolleges over data-analyse, statistiek en onderzoeksmethoden

Valorisatie van de resultaten

- ➔ Data nog toegankelijker maken
 - ⊕ Opmaak geharmoniseerd en geïntegreerd databestand SCV1996-2015 met codeboek
 - ⊕ Ontsluiting data via site *regionalestatistieken.vlaanderen.be* (voor binnenkort)

